

LA LEGALITZACIÓ DE LA DROGA

# Als emprenedors del negoci de la marihuana els ha tocat la grossa

Des de la legalització de la marihuana a dos estats d'EUA, emprenedors i inversors van nadant en diners. Els analistes creuen que la indústria creixerà ràpidament i que podria arribar a fer ombra al la bombolla del punt.com dels anys 1990.

**H**i ha moltes maneres de col·locar-se: Jonh i Jane ja ho sabien abans d'anar a Denver, Colorado. Però cap dels dos no estava preparat per a la diversitat d'oferta amb què es van trobar en arribar allà. Al centre de cànnabis 3D descobriren marihuana de sabors i formes per a tots els gustos –caramels de menta, llepolies, cítrics, i fins i tot trufes o bombons. “Ahir en vam fer una a l'estil suís” –diu un venedor, presentant una xocolata negra. La selecció inclou varietats com galetes i crema o xocolata-mandarina. Totes, per descomptat, enriquides amb cànnabis.

“Totes aquestes varietats tindran entre 80 i 40 grams de THC”, ens explica el venedor darrere del taulell. THC és l'abreviatura de tetrahidrocannabinol, l'agent psicoactiu del cànnabis.

Al cap de poc, John, un enginyer, acostava el nas a una de les moltes varietats que n'hi ha, fa una olor dolça i molsosa. “Genial”, diu assaborint el moment. En tornar a casa, l'única opció que tenen per comprar herba és tractar directament amb els traficants a les parts fosques de la ciutat. Ara, per primera vegada, ell i la seva dona, una recepcionista, estan comprant en un establiment lluminós, alegre, no molt diferent d'una tenda de queviures, amb



**Els analistes estimen que hi ha un mercat potencial de 110.000 milions de dòlars per al cànnabis, quatre vegades els ingressos anuals pel tabac.**

el sòl de fusta i taulells. No saben ni per on començar.

Haurien de comprar la Silver Black, que creix directament a terra i conserva l'olor terrosa? O potser millor Death Star, que segons el venedor és “el cel”? És el resultat de deu anys de cultiu, afirma.

Als Estats Units, país conegut per les draconianes mesures penals que aplica als delictes relacionats amb drogues, s'està gestant tota una revolució impossible. Més de 20 estats han aprovat la marihuana amb fins medicinals. Hi ha estats on fins i tot persones amb un simple mal de cap o depressió lleu no troben massa problemes per aconseguir una prescripció mèdica.

Tal com els votants manifestaren en els referèndums en què se'ls va consultar, els estats de Washington i Colorado van legalitzar completament la marihuana l'1 de gener de 2014, decisió que ha provocat una onada de turistes a aquests estats, turistes com ara John i Jane.

**Els emprenedors de la marihuana.** Els emprenedors de la marihuana, com Toni Fox, propietària de 3D, estan fent el negoci del segle amb la legalització. L'empresària de 42 anys diu que, al principi, la demanda era tan gran i l'abastiment era

tan limitat que només podia obrir els caps de setmana. Els nous cultivadors de marihuana estan plantant per tot l'estat per poder donar l'abast a l'enorme demanda. En alguns casos, els teratinentes estan cobrant els lloguers fins a quatre vegades més elevats que el preu de mercat per instal·lacions que siguin prou grans per cultivar herba.

En altres punts del país, fins i tot als llocs on la marihuana encara no s'ha legalitzat, les plantes creixen com bolets en localitzacions llunyanes mentre que hi ha empreses que ja es preparen per abastir el mercat. Empreses emergents, *start-ups*, del sector de la tecnologia ja estan desenvolupant aplicacions per als consumidors i els

tècnics preparen models de vaporitzadors; principalment, cigarrets electrònics especials per a marihuana que poden ser d'un sol ús o, fins i tot, caríssims objectes de disseny.

Els inversors financers també comencen a recaptar diners per poder entrar en el gran mercat al més aviat possible. Els analistes creuen que el cànnabis podria arribar a tenir un mercat potencial de 81 mil milions d'euros, uns beneficis quatre vegades superiors als de la indústria tabaquera.

S'estan establint comparacions amb l'era del punt.com, la febre de l'or del segle XIX o, fins i tot, amb la fi de la llei seca dels anys 1930, que va fer créixer massivament la indústria de l'alcohol. I tots volen un tros del pastís: des dels més idealistes fins als més realistes i durs homes de negocis, xarlatans, genis i bojos.

Amb la seva jaqueta roja i un vestit prisat de color rosa, Fox no sembla la típica dona que u s'imaginaria implicada en l'escena de la marihuana. Va encetar el seu negoci quan el seu germà va anar a presó per complir una condemna de deu anys per haver venut marihuana als seus amics. Aquest càstig tan draconianà va inspirar Fox per convertir-se en –tal com ella es descriu– una “activista pel cànnabis”.

Fox és mare de dos fills i participava llavors en les manifestacions pro-cànnabis. Fins i tot va fundar el seu negoci, que al començament només tenia permès vendre marihuana amb fins medicinals. També va donar suport al grup de pressió Mares per la marihuana. Com molts altres membres del moviment per la legalització, Fox està convençuda que el cànnabis és una de les millors medicines per ajudar a tractar malalties com el càncer, l'epilèpsia o l'Alzheimer. A més, és definitivament preferible a l'alcohol.

Asseguda en un sofà beix a la seva sala d'espera, és difícil dir si els seus ulls vidriosos són producte del cànnabis o d'estar exhausta. Des que s'ha legalitzat la marihuana a l'estat a Colorado no té gaire temps lliure. “L'u de gener, la gent va esperar cinc hores per poder entrar a la tenda”, ens diu. La popularitat del seu negoci es va traduir en uns beneficis durant els tres primers mesos de l'any superiors als dels tres darrers anys tots plegats.



L'estat de Colorado calcula que la indústria de la marihuana generarà fins a 134 milions de dòlars

**El desencadenament d'una necessitat col·lectiva.** La nova legislació sembla haver desencadenat una necessitat col·lectiva de marihuana a la ciutat. Molts productes estan ja esgotats i fumar marihuana està tan acceptat socialment que l'orquestra local –que va sempre escurada– ha unit forces amb una empresa de marihuana per organitzar un concert benèfic anomenat: Classically Cànnabis: The High Note Series. Durant l'intermedi d'aquest esdeveniment, al qual només s'accedia amb invitació, es podien veure homes i dones amb elegants vestits de nit que s'encenien porros al pati de l'edifici voltats d'espessos núvols de fum.

Recentment, funcionaris estatals han fet públic que els beneficis de la indústria han augmentat un 60% des de gener. Estimen que els impostos i les

taxes que ha aplicat l'estat reportaran a les arques públiques fins a 134 milions de dòlars l'any. Per establir una comparació: els impostos amb què es grava l'alcohol només recapten 40 milions de dòlars anuals.

“Jo en dic el Monopoly de la marihuana”, diu l'inversor KC Stark amb la seva veu aspra assegut en una sala fosca. Unes quantes empreses han sigut escollides per participar en la Cimera del cànnabis. Aquesta és només una de les moltes convencions d'herba que es poden visitar a la ciutat. Ara mateix, la cosa funciona així: “Diners a la cacera de marihuana a la cacera de diners a la cacera marihuana”, diu Stark.

L'empresari duu sabates blanques, uns vaquers i una armilla sobre una camisa. Afirmar que ha invertit en “desenes” d'empreses relacionades amb la marihuana. També és el propietari del



pels ingressos fiscals en un any.

club Studio A64 a Colorado Springs, on els clients poden cantar al karaoke i també fumar marihuana. Un model de negoci que Stark vol fer créixer com si fos una cadena mundial tipus Starbucks.

Però per comparèixer a la conferència sobre cànnabis, Stark es presenta en qualitat de propietari de MMJ Business Academy, una escola d'empresarials on ensenya les nocions bàsiques del negoci a emprenedors que volen encetar *start-ups*. Stark diu que tots els qui donin els passos correctes tenen moltes possibilitats de "nedar en diners".

Els rumors sobre la quantitat de diners que es poden guanyar en la indústria de la marihuana s'han escampat sense control. Molts se centren en figures com la de l'emprenedor Tripp Keber, un home que infon confiança, ample d'espatlles amples i vestit de gris.

Keber va entrar en el negoci del cànnabis en 2010, en un "llenyer", ens diu entre riures. Va muntar el seu taulell amb dues calaixeres d'escriptori i una porta que va desmuntar de la frontissa i que va fer servir com a taula. Des d'aleshores hi ha hagut una tendència constant en el seu negoci: el creixement. Durant els darrers 16 mesos ha comprat accions en més de 20 companyies de la indústria cànnabica. Però Dixie Elixirs continua essent el cor del seu negoci. Aquesta companyia manufactura bombons de xocolata, caramels de menta i gasosa amb sabor de préssec, grosella o meló d'Alger. Tots els productes contenen diferents quantitats de THC.

També opera en empreses com Warehouse All Over the City, companyia que desenvolupa programari per gestionar i controlar l'inventari i una

altra companyia anomenada In Perfect Harmony, dedicada a la importació i exportació d'equipament. "Deu el seu nom al cavall de la meva filla", diu Keber.

Actualment, Keber compra participacions en altres empreses quasi mensualment. "Tinc un gran equip financer que m'ajuda", afegeix. "Sempre estan amb la mateixa història: deixa de comprar empreses", ens conta rient.

**Els càrtels de droga es queden sense la seva part.** Keber afirma que la indústria de la marihuana ha creat milers de llocs de treball i destaca que l'estat està invertint aquests primers 40 milions de dòlars que ha recaptat via impostos en escoles de la regió. "Per cert", afegeix, "la indústria està llevant-los als càrtels de droga milers de milions de dòlars, i només aquest any." "Fixeu-vos en Mèxic, vuitanta mil persones han mort assassinades els darrers sis anys", diu Keber.

Ara que es pot consumir la marihuana de manera legal, els beneficis de Dixie han augmentat deu vegades en un any. "Probablement acumulem ja un milió de dòlars en comandes endarrerides." Per poder satisfer la creixent demanda, Keber està convertint una antiga fleca industrial en unes instal·lacions per a la producció dels seus productes comestibles. Al bell mig de la zona encara en obres ja es pot endevinar la forma de la que serà una embotelladora automàtica per a les seves begudes de cànnabis. Avui dia, l'embotellament encara es fa a mà.

Per a finals d'any, Keber estima que una tona de productes de cànnabis sortiran cada mes de la fàbrica, el doble de la producció actual. Keber diu que ja ha invertit "milions i milions" en el seu petit imperi. "Ja ho he dit públicament: aquest no és negoci per a una persona sense diners."

**La marihuana: zona restringida per a la indústria financera.** Això

és degut, en part, al fet que encara és difícil assegurar el finançament en la indústria. Fins fa ben poc, una llei federal dels Estats Units prohibia als bancs fins i tot obrir comptes bancaris a negocis relacionats amb la marihuana. Encara avui dia, moltes institucions

financeres, organitzacions de préstecs i fons de cobertura eviten relacionar-se amb la indústria amoinats per si això podria perjudicar la seva imatge.

Moltes empreses encara ho gestionen tot en efectiu, diu l'anterior directiu d'una de les empreses líders del sector, Steve DeAngelo. Una furgoneta blindada es dirigeix cada setmana a la seva empresa, Harborside Health Center, a Califòrnia, per transportar els diners. Anualment, els beneficis ascendeixen a 25 milions de dòlars. La furgoneta també va carregada amb els impostos que ha de pagar l'empresa, que es lliuren a l'oficina d'Hisenda local. No és gaire eficient aquest sistema. "Els tesorers de la ciutat s'han d'asseure a comptar els diners durant hores i hores", diu DeAngelo.

Per evitar els problemes amb els bancs, que han frenat la creació de moltes *start-ups*, DeAngelo creà, junt amb un soci, una xarxa d'inversió anomenada ArcView. A principis de setmana va donar una conferència en una de les trobades anuals a Denver que té com a objectiu posar en contacte inversors amb joves creatius que tenen idees de negocis molt cares.

DeAngelo és de la vella escola. Quan encara era adolescent, acudia a manifestacions en favor de la legalització de la marihuana. Amb les seves trenetes i el seu extravagant barret, DeAngelo s'assembla una mica al seu heroi, Quanah Parker, un dels darrers líders dels indis comanxes del segle XIX. Parker és conegut perquè fou un guerrer que va lliurar una guerra contra els blancs, però que després va fer l'agost amb els negocis que va mantenir amb ells.

De la seva banda, DeAngelo, qui llavors fou un rebel del sistema, gaudeix avui d'un "bon sou de classe mitjana-alta", segons ell mateix conta. No obstant això, encara continua essent un home de conviccions. Considera que la marihuana és un "producte per al benestar" que potencia la seva "espiritualitat", la seva capacitat de tenir "paciència, de poder gaudir



Cultiu de cànnabis a l'estat de Colorado.

d'un bon àpat, els sons d'una peça musical o la libido". De fet, la distribució industrialitzada de drogues com a mer estupefaent la considera un malson.

**Econòmicament atractiva.** Però amb el seu idealisme, DeAngelo forma part d'una generació que aviat passarà a millor vida, perquè cada vegada més persones entren al negoci per una simple raó: els diners. Per exemple, Tom Bollich, qui es fa veric a Silicon Valley com a cofundador de l'empresa de joc en línia Zynga, que va guanyar 10 mil milions de dòlars en sortir a borsa. L'empresari de 41 anys no és pas un entusiasta de la marihuana: "Jo sóc més de beure cervesa", afirma. Però quan va començar a buscar quina seria la nova gran novetat del mercat, es va topar amb la indústria del cànnabis.

Va invertir una suma considerable de diners en Surna, una companyia que desenvolupa sistemes d'aire condicionat per al cultiu de marihuana. Bollich vol fer d'aquesta empresa la resposta de la indústria de la marihuana a General Electric. Bollich afirma que, de fet, la indústria necessita persones com ell.

"Necessitem empreses de debò", afirma.

Inversors professionals com l'empresa de Boston Dutchess Capital també volen entrar en un negoci així de lucratiu. La companyia ha invertit recentment en el desenvolupament de l'aplicació mòbil Massroots, una xarxa social per a fans del cànnabis similar a Instagram. El soci dirigent de Dutchess diu que l'empresa també ha invertit en una companyia especialitzada en pegats de cànnabis.

Leighton té una gran carrera invertint. Fou president d'un banc d'inversions durant els anys 1990. Al llarg dels seus anys en el sector ha vist diferents modes d'inversió, però fins i tot ell considera que el creixement de la indústria de la marihuana és del tot inusual. Creu que el mercat creixerà 10 o 12 milions anuals durant els cinc anys vinents. "Això significa un 100% de creixement en comparació amb la situació actual".

Inversors com Leighton tenen esperances que el Govern Federal dels Estats Units legalitzi aviat el cànnabis a nivell nacional. El president Barack Obama ha arribat a dir que considera que la marihuana és menys perillosa que l'alcohol.

Aleshores serà quan els diners començaran a moure's de debò, amb els "gegants de la indústria farmacèutica, de l'alcohol i del tabac" a la percaça d'un tros del pastís. Si els desenvolupaments van en la direcció que els pioners de la indústria preveuen, potser algunes *start-ups* estiguin aviat valorades en milers de milions, com va ocórrer al punt més alt de l'era punt. com dels anys 1990.

Per a la propietària de 3D, Toni Fox, tot això està per venir. Ja n'ha tingut prou de la bullícia i el tràfec de la ciutat de Denver i espera vendre el seu negoci aquest estiu. Diu que va invertir 500.000 dòlars per engagar l'empresa i que ha rebut una oferta de 10 milions de dòlars per vendre el negoci.

*Anne Seith (Denver, Colorado)*

© Der Spiegel

Traducció de Núria Molines